

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a Debrecenben, 2017. január hó 18. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

v é g z é s t :

A rágalmazás vétsége miatt a vádlott ellen indított büntető ügyben a Nyíregyházi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2016. évi szeptember hó 27. napján kihirdetett 1.Bf.184/2016/5. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a magánvádlót a harmadfokú eljárás során felmerült 5 000 (Ötezer) Ft bűnügyi költség megfizetésére.

I n d o k o l á s :

A Kisvárdai Járásbíróság 2016. február 25. napján kihirdetett 10.B.444/2014/12. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki rágalmazás vétségében (Btk. 226. § (1) bekezdés). Ezért öt 1 évi időtartamra próbára bocsátotta.

Az ítélet ellen - a jogorvoslati nyilatkozatra nyitva álló határidőn belül - a vádlott védője jelentett be fellebbezést a vádlott felmentése végett, amelyet a másodfokú nyilvános ülésen is fenntartott.

A Nyíregyházi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2016. szeptember 27. napján megtartott fellebbezési nyilvános ülésén meghozott 1.Bf.184/2016/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a vádlottat az ellene rágalmazás vétsége (Btk. 226. § (1) bekezdés) miatt emelt vád alól felmentette.

A becsületsértés szabálysértése miatt az eljárást megszüntette.

A másodfokú bíróság ítélete ellen a magánvádló jelentett be fellebbezést bűnösség megállapítása, illetőleg joghátrány alkalmazása végett.

A Büntetőeljárás törvény XXIII. Fejezete a magánvádas eljárás, mint külön eljárás szabályait taglalja akként, hogy a Be. 493. §-a értelmében a Büntetőeljárás törvény rendelkezéseit a magánvád alapján folytatott büntetőeljárásban az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A magánvádló fellebbezése a Be. 386. § (1) bekezdés c) pontja alapján joghatályos, a harmadfokú eljárás lefolytatásának feltételei fennállnak a büntetőjogi felelősségben való eltérő első- és másodfokú döntésre tekintettel. (BH.2010.180.)

A Debreceni Ítéltábla a törvényszék ítéletét az azt megelőző első- és másodfokú eljárással együtt a Be. 387. § (1) és (4) bekezdései alapján teljes terjedelmében felülbírálta és megállapította, hogy az első- és másodfokú bíróság a perrendi szabályok betartásával jártak el az ügyben.

Helytállóan rögzítette azt a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok okszerű értékelésével a Be. 351. § (2) bekezdésében írt hibáktól és hiányosságoktól mentes megalapozott tényállást állapított meg, ami ezáltal a Be. 351. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság számára is irányadó volt.

A másodfokú bíróság által meghatározott tényállás az ítéletábra álláspontja szerint megalapozott, így az a harmadfokú eljárásban irányadó a Be. 388. § (1) bekezdése értelmében.

A magánvádló által bejelentett fellebbezés alaptalan.

Helyes a törvényszék azon következtetése, miszerint az irányadó tényállás alapján a vádlott bűnösségének megállapítására nem kerülhet sor a beszerzett bizonyítékok tükrében.

A másodfokon eljáró törvényszék az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást megalapozottnak tekintette, azonban a megalapozott tényállás alapján eltérő jogi következtetésre jutott az elsőfokú bírósággal szemben.

A másodfokon eljáró törvényszék körütekintő jogi érveléssel fejtette ki azon kifogástalan álláspontját, melynek értelmében az irányadó tényállás szerinti vádlotti megnyilvánulások, kijelentések nem merítik ki sem a Btk. 226. §-ában meghatározott rágalmozás vétségének, sem a Btk. 227. §-ában szabályozott becsületsértés vétségének törvényi tényállását.

A Btk. 226. § (1) bekezdése kimondja, hogy aki valakiről más előtt a becsület csorbítására alkalmas tény állít, híresztel, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezést használ, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés két évig terjedő szabadságvesztés, ha a rágalmozást

- a) aljas indokból vagy célból,
- b) nagy nyilvánosság előtt vagy
- c) jelentős érdeksérelmet okozva követik el.

A becsületsértés vétségét a Büntető Törvénykönyv 227. § (1) bekezdése akként szabályozza, hogy aki a 226. §-ban meghatározottakon kívül mással szemben

- a) a sértett munkakörének ellátásával, közmegbízatásának teljesítésével vagy közérdekű tevékenységével összefüggésben vagy
- b) nagy nyilvánosság előtt

a becsület csorbítására alkalmas kifejezést használ, vagy egyéb ilyen cselekményt követ el, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Az ítélezési gyakorlatban gyakran problematikus a rágalmozásnak a becsületsértéstől való elhatárolása, s ez különösen eljárásjogi szempontból rendkívül jelentős lehet. A két cselekmény elhatárolásánál annak van alapvető jelentősége, hogy egyrészt a rágalmozás csak tényállítással, híreszteléssel és tényre közvetlenül utaló kifejezés használatával, míg a becsületsértés egyéb kifejezéssel vagy sértő cselekménnyel valósulhat meg; másrészt a rágalmozásnak más előtt kell történnie és még ha a becsület csorbítására alkalmas magatartás tényállítással történik is, a becsületsértés valósul meg, ha az elkövető azt a sértettel négszemközt, vagy hozzá intézett írásbeli közlemény útján tette.

Az elkövetési magatartás a) és b) pontja alatt jelzett változatainál a törvény a becsületsértés vétsége létrejöttéhez speciális ismérvként az elkövetés módjának kiemelkedő jelentőséget tulajdonít: a becsületsértő kifejezés használatának és az egyéb cselekmény elkövetésének összefüggésben kell állnia a sértett munkakörének ellátásával, a közmegbízatásának teljesítésével vagy a közérdekű tevékenységével, illetőleg annak nagy nyilvánosság előtt kell történnie.

Helytállóan jutott arra a következtetésre a másodfokú bíróság, hogy az irányadó tényállás szerinti vádlotti kijelentések magatartásra vonatkozó konkrét utalás hiányában nem alapozzák meg a rágalmazáshoz szükséges tényállítás megállapítását.

A sérelmezett kijelentések viszont kétségtelenül alkalmasak a sértett emberi méltóságának megsértésére.

Miután azonban a becsület csorbítására objektíve alkalmas vádlotti magatartás nem hozható összefüggésbe a sértett munkakörének ellátásával, közmegbízatása teljesítésével, közérdekű tevékenységével, illetve a nagy nyilvánosság előtti elkövetés sem állapítható meg, a vádlott cselekménye nem merítette ki a becsületsértés vétségének a Btk. 227. §-ában írt törvényi tényállását sem.

Mint ahogy arra a Kúria EBH. 2009.2028. számú határozatában utalt, a sértett magatartására vonatkozó általános jellegű becsmérő utalás nem tényállítás, így rágalmazás megállapítására nem alkalmas.

Az állandó és következetes ítélkezési gyakorlat szerint tényállításon olyan nyilatkozatot, kijelentést kell érteni, amelynek tartalma valamely múltban megtörtént vagy jelenben történő esemény, jelenség, állapot (BH.2009.135.).

A rágalmazás vétsége és a becsületsértés vétsége elhatárolásánál a BH.2000.285.II. szám figyelembe vételével jelentősége van annak, miszerint a rágalmazás szándékos bűncselekmény, az elkövető tudatának át kell fognia a tényállítás (híresztelés) becsület csorbítására alkalmas jellegét, az azonban közömbös, hogy az elkövető a tény valósága tekintetében tévedésben volt-e, illetőleg az elkövetőt rosszhiszeműség vezette-e.

A BH.1998.412.I. szám figyelembe vételével a rágalmazás jogi tárgya: az emberi becsület, mely egyrészt az egyén társadalmi megbecsülését, másrészt az emberi méltóságot foglalja magában; a tényállításnak (híresztelésnek) a becsület csorbítására való alkalmassága pedig a sérelem absztrakt lehetőségét jelenti.

Megvalósítja a becsületsértés vétségét, ha a terhelt a beadványaiban a polgármester (egyben országgyűlési képviselő) magánvádló hivatali működésére vonatkozóan olyan kifejezéseket használ, amely meghaladják a véleménynyilvánítással kapcsolatos alkotmányos jogok gyakorlását, túllépik azt a mértéket, amelynek elviselése a közéletben szereplők, politikusok esetében a státuszukból adódóan elvárható, lekicsinylőek, a sértett emberi méltóságát és jó hírét sértő. (BH.2001.99.)

A 2012. évi II. törvény 180. § (1) bekezdése kimondja, hogy becsületsértés szabálysértését az valósítja meg, aki mással szemben a becsület csorbítására alkalmas kifejezést használ vagy egyéb ilyen cselekményt követ el.

Az előbbieken részletezett jogesetek áttekintése után is látható, hogy kifogástalan döntést hozott a másodfokon eljáró törvényszék, amikor az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatva a vádlottat a Be. 331. § (1) bekezdése alapján - a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontjának I. fordulatában írt okból (a cselekmény nem bűncselekmény) - felmentette az ellene rágalmazás vétsége miatt emelt vád alól.

Bár a törvényszék érdemben helyes döntést hozott, azonban jogi indokolásában nem egyértelmű megfogalmazásával félreérthető megállapításokat tett ítélete 2. oldal 4. bekezdésében és 3. oldal 3. bekezdésében, melyek a következőképpen javítandóak:

A törvényszék a bizonyítás továbbfejlesztése, eltérő tényállás megállapítása kapcsán a felmentésre irányuló fellebbezést nem találta alaposnak. A felmentésre irányuló fellebbezés azonban eredményes volt más okból.

Miután az elsőfokú bíróság a bizonyítékok teljes körű és okszerű értékelésének eredményeként hiánytalan, iratszerű, téves következtetésektől mentes megalapozott tényállást állapított meg, a törvényszéknek lehetősége sem volt az elsőfokú bíróság által hitelt érdemlőnek értékelt bizonyítékok eltérő mérlegelésére, eltérő tényállás megállapítására és ebből következően a vádlott felmentésére sem kerülhetett sor a másodfokú eljárásban, azonban más okból, nevezetesen eltérő jogi következtetés útján igen.

A másodfokon eljáró törvényszék álláspontja illetőleg szándéka az adott ügy elbírálása kapcsán nyilvánvaló volt a harmadfokú bíróság számára, így a másodfokú határozat jogi indokolásából kiemelt pontatlanságok kapcsán fel sem merülhetett a Be. 373. § (1) bekezdés III/b. pontjában megjelölt indokolási kötelezettség megsértése. (Az ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.)

Akkor is helyesen járt el a törvényszék, amikor a felmentő rendelkezés mellett megállapította, hogy a vádlott cselekményével megvalósította a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 180. § (1) bekezdése szerinti becsületsértés szabálysértését.

A 2012. évi II. törvény 6. § (6) bekezdése értelmében azonban a szabálysértés elkövetésétől számított két év elteltével nincs helye szabálysértési felelősségre vonásnak, ezért a törvényszék a szabálysértés miatti eljárást a 2012. évi II. törvény 83. § (1) bekezdés h) pontja alapján törvényesen szüntette meg.

A harmadfokú eljárásban a bűnösség megállapítása és büntetőjogi felelősség alkalmazása végett bejelentett magánvádlói fellebbezés eredményre nem vezethetett.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 379. §-ának felhívásával helybenhagyta.

A Be. 514. § (4) bekezdése rögzíti, hogy ha a másodfokú bíróság határozata ellen kizárólag a magánvádló jelentett be fellebbezést és az nem vezetett eredményre, a harmadfokú eljárásban felmerült bünygyi költséget a magánvádló viseli. A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra kötelezte a magánvádlót a harmadfokú eljárásban felmerült bünygyi költség megfizetésére, mely azért merült fel, mivel a Be. 513. § (3) bekezdése alapján a harmadfokú bírósági eljárásra a magánvádlónak képviselőt kellett kirendelnie az ítéletábrának.

Utal arra is az ítéletábra, hogy a Be. 514. § (1) bekezdése értelmében egyébként is felmentés esetén a bűnügyi költséget a magánvadászó viseli.

Debrecen, 2017. január 18.

Dr. Balla Lajos sk.. Nagy Éva	sk.	Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk.
a tanács elnöke	a tanács tagja, előadó	a tanács tagja

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 1.Bf.184/2016/5. számú ítélete az ítéletábra jelen határozatával jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Debrecen, 2017. január 18.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke